

Prehistorie en oudheid

Gebruik bron 1.

De vondst van de veenweg geeft ons inzicht in de economische en in de sociale structuur van de samenleving in prehistorisch Drenthe.

- 2p **3** Maak voor beide aannemelijk welke conclusie over deze samenleving je kunt afleiden uit deze bron.

Gebruik bron 2.

In een debat tussen historici rijst de vraag of je op grond van deze bron kunt concluderen dat er in de vroege stedelijke gemeenschappen sprake is van arbeidsdeling.

- 2p **4** Leg uit dat de bron door de aard ervan geen sterk bewijs levert voor deze conclusie.

Gebruik bron 3.

Uit de door Thucydides beschreven omstandigheden is een voorwaarde af te leiden voor het ontstaan van het Griekse wetenschappelijk denken.

- 3p **5** Noem die voorwaarde en leg daarmee uit waarom de Griekse stadstaten gunstiger waren voor de ontwikkeling van het Griekse wetenschappelijk denken dan de situatie die Thucydides beschrijft.

Door de ondergang van het Romeinse Rijk stortte het economische systeem in West-Europa in. Met het hofstelsel paste West-Europa zich aan de nieuwe omstandigheden aan.

- 2p **6** Leg dit uit.

Prehistorie en oudheid

bron 1

Foto van een in de jaren 1980 opgegraven veenweg in Drenthe:

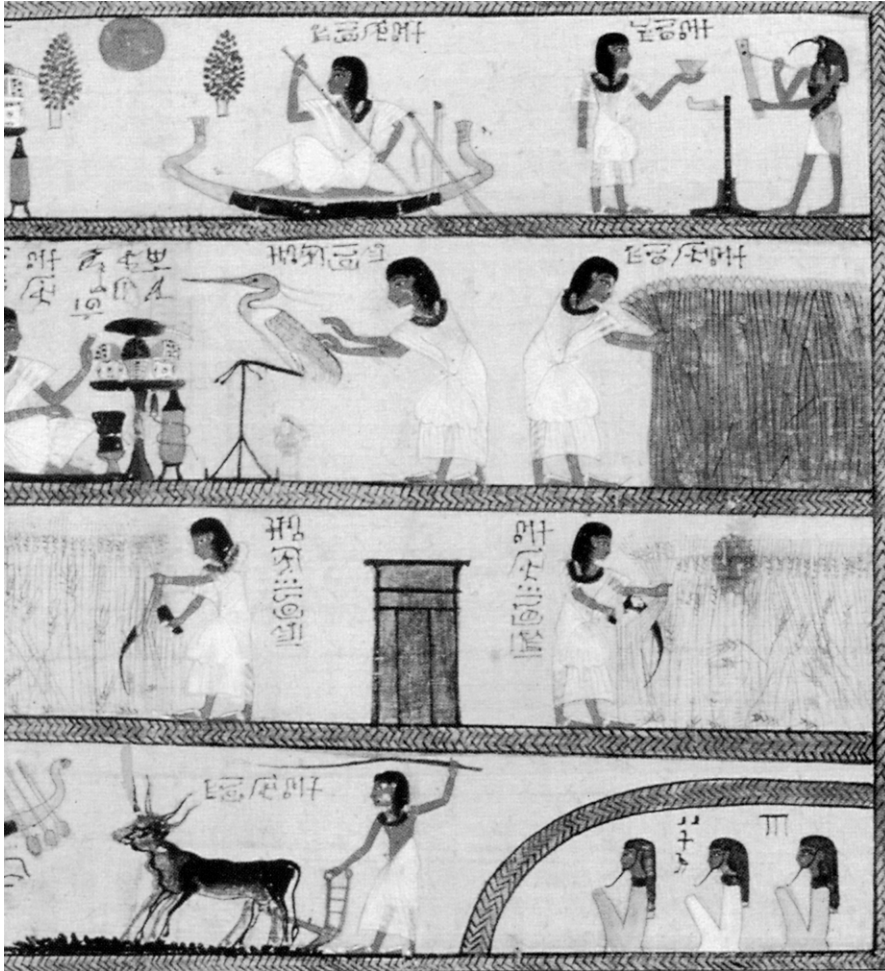

Toelichting

De weg bij Nieuw-Dordrecht (Drenthe) dateert uit 2150 v. Chr. en is minstens 800 meter lang geweest. Deze weg door het veen vormde een onderdeel van een langere weg die verschillende dorpen verbond. Het drie meter brede wegdek is gemaakt van boomstammen.

bron 2

De Egyptenaar Nakht is rond 1350 v. Chr. schrijver in de tempel van Karnak. In zijn graf vinden archeologen zijn "dodenboek". De Egyptenaren geven overledenen dodenboeken mee die vol magische teksten en afbeeldingen staan die de overledene moeten beschermen en in het hiernamaals tot leven moeten wekken:

Toelichting (van boven naar onder)

1e regel: Nakht vaart met een boot naar de hemel en spreekt met de god Thot, god van de schrijvers.

2e regel: Nakht eet en inspecteert het graan.

3e regel: Nakht oogst graan.

4e regel: Nakht bewerkt zijn land.

bron 3

De Griekse schrijver Thucydides schreef rond 400 v. Chr. over de geschiedenis van de Grieken vóór het ontstaan van de stadstaten:

Het land dat nu Hellas wordt genoemd, was in vroeger tijd niet regelmatig bewoond. De mensen trokken rond en verlieten hun huizen zodra ze werden bedreigd. Er was geen handel en ze konden niet veilig contact onderhouden met elkaar via zee of land. De verschillende stammen bewerkten hun eigen grond en hadden net genoeg om er van rond te komen. Ze verzamelden geen rijkdommen en beplantten geen extra grond, omdat ze zonder muren nooit zeker konden zijn dat ze het niet zouden verliezen door een aanval. Zo leefden ze en ze wisten dat ze niets van waarde konden verkrijgen. De rijkste districten veranderden constant van inwoners, bijvoorbeeld de landen die nu Thessalië en Boeotië heten, het grootste deel van de Peloponnesus en de beste delen van Hellas.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.